

ΤΙ ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΝΑ ΚΑΝΟΥΜΕ;

Η τέχνη είναι βαθιά συνυφασμένη με τον πολιτισμό, αντλώντας έμπνευση από έθιμα, τελετουργίες και αξίες που περνούν από γενιά σε γενιά. Η επιρροή του πολιτισμού στη δημιουργικότητα είναι βαθιά, διαμορφώνοντας τα θέματα, τις τεχνικές και τους συμβολισμούς που χρησιμοποιούν οι καλλιτέχνες στη δουλειά τους. Είτε μέσω της μυθολογίας, της λαογραφίας ή των κοινωνικών κανόνων, ο πολιτισμός παρέχει μια πλούσια δεξαμενή έμπνευσης για τους καλλιτέχνες.

Η τέχνη χρησιμεύει ως αντανάκλαση της πολιτιστικής ταυτότητας, προσφέροντας ένα παράθυρο στις πεποιθήσεις, τις αξίες και τις εμπειρίες μιας κοινότητας. Από την ιθαγενή τέχνη που γιορτάζει τη σύνδεση με τη γη μέχρι τα σύγχρονα έργα που αμφισβητούν τους κοινωνικούς κανόνες, η πολιτιστική ταυτότητα εμποτίζει την τέχνη με βάθος και νόημα.

Τα σύμβολα διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στη μετάδοση μηνυμάτων σχετικά με την πολιτιστική ταυτότητα, επιτρέποντας στις κοινωνίες να εκφράσουν οπτικά τις αξίες, τις πεποιθήσεις και τις παραδόσεις τους. Μέσα από διάφορες μορφές τέχνης, ο συμβολισμός έχει καταρρίψει με επιτυχία τις προκαταλήψεις για συγκεκριμένους πολιτισμούς αμφισβητώντας τα στερεότυπα και προσφέροντας πιο βαθιές γνώσεις για την πολυπλοκότητα αυτών των κοινοτήτων.

Οι καλλιτέχνες διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην αμφισβήτηση και την αποδόμηση των στερεοτύπων που σχετίζονται με τους πολιτισμούς τους, χρησιμοποιώντας το έργο τους για να προσφέρουν εναλλακτικές αφηγήσεις και προοπτικές. Αυτές οι καλλιτεχνικές παρεμβάσεις είναι καθοριστικές για την προώθηση μιας πιο διαφοροποιημένης κατανόησης των διαφορετικών πολιτισμών, την κατάρριψη προκαταλήψεων και την προώθηση της ευρύτερης κοινωνικής αποδοχής.

Μάθημα

Τέχνες

Τάξη

6

Μαθησιακοί στόχοι

- ✓ Προσδιορίστε και περιγράψτε διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους οι πολιτισμοί εκφράζονται μέσω των εικαστικών τεχνών.
- ✓ Εξερευνήστε πώς διαφορετικά έργα τέχνης μπορούν να αντιπροσωπεύουν πολιτιστικές ιστορίες, αξίες και παραδόσεις.
- ✓ Δημιουργήστε ένα έργο τέχνης εμπνευσμένο από ένα πολιτιστικό στυλ της επιλογής τους

Διάρκεια

Ένα μάθημα (45 λεπτά)

Απαιτούμενα Υλικά

- ✓ Χαρτί, τετράδια σκίτσων ή καμβάς
- ✓ Χρώματα, μαρκαδόροι και κηρομπογιές
- ✓ Οπτικά βοηθήματα (εικόνες τέχνης από διάφορους πολιτισμούς)
- ✓ Λευκός πίνακας, flip chart για ομαδική συζήτηση/βιντεοπροβολέα/διαδραστικό πίνακα
- ✓ Μουσική (προαιρετικά, για τη δημιουργία ήρεμης ατμόσφαιρας)

Προετοιμασία και Υλοποίηση

Προετοιμάστε υλικά:

- ✓ Διπλότυπα οπτικά βοηθήματα για κάθε ομάδα
- ✓ Οργανώστε μια γωνιά τέχνης με τα απαραίτητα εφόδια για τη δραστηριότητα
- ✓ Προετοιμάστε στοχαστικές προτροπές και ένα σύντομο βίντεο ή παρουσίαση που δείχνει παραδείγματα για το πώς η τέχνη μπορεί να εκφράσει τον πολιτισμό.

Ρύθμιση χώρου:

- ✓ Τακτοποιήστε τραπέζια και καρέκλες για συλλογική ή ατομική εργασία.
- ✓ Λημμοιωνήστε ένα ήρεμο περιβάλλον με απαλή μουσική ή φυσικούς ήχους.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ (10 λεπτά):

- Ξεκινήστε με μια δραστηριότητα προθέρμανσης: Τι είναι ο πολιτισμός;
 - ✓ Γράψτε τη λέξη «**ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ**» στο κέντρο του πίνακα. Ζητήστε από τους μαθητές να φωνάξουν λέξεις που συνδέουν με τον πολιτισμό (π.χ. μουσική, φαγητό, ρούχα, φεστιβάλ, γλώσσα, τέχνη). Προσθέστε τις απαντήσεις τους ως κλάδους σε έναν χάρτη μυαλού.
- Διευκολύνετε μια σύντομη συζήτηση:
 - ✓ Τι κοινό έχουν όλοι οι πολιτισμοί;
 - ✓ Πώς εκφράζονται διαφορετικοί πολιτισμοί μέσω της τέχνης;
 - ✓ Γιατί πιστεύετε ότι είναι σημαντικό να συνεργαζόμαστε για να γιορτάσουμε διαφορετικούς πολιτισμούς;
 - ✓ Τι σημαίνει «κοινότητα» και πώς μπορεί η τέχνη να φέρει κοντά τους ανθρώπους;

2

ΚΥΡΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ (30 λεπτά)

Βήμα 1: Ομαδικός Σχεδιασμός – Καταιγισμός Ιδεών Πολιτιστικών Συμβόλων (Ομαδική Εργασία – 10 λεπτά)

- ✓ Χωρίστε την τάξη σε μικρές ομάδες (3-4 μαθητές ανά ομάδα). Κάθε ομάδα επιλέγει ή της ανατίθεται μια κουλτούρα (θα μπορούσε να είναι η δική της ή μια άλλη που μελετήθηκε νωρίτερα).

- ✓ Ζητήστε από τους μαθητές να κάνουν κάποια έρευνα και να δημιουργήσουν ένα γρήγορο σκίτσο ή λίστα συμβόλων, χρωμάτων ή αντικειμένων που αντιπροσωπεύουν τις αξίες, τους εορτασμούς ή την κληρονομιά αυτού του πολιτισμού.

Βήμα 2: Δημιουργία – Τοιχογραφία πολιτιστικού μωσαϊκού (Ομαδική εργασία – 15 λεπτά)

- ✓ Χρησιμοποιώντας την έρευνα και την έμπνευσή τους, κάθε ομάδα σχεδιάζει ένα **τμήμα μιας τοιχογραφίας** που περιλαμβάνει:
 - Πολιτιστικά σύμβολα ή μοτίβα που έκαναν καταιγισμό ιδεών
 - Ένα κοινό ανθρώπινο θέμα (π.χ. γιορτή, ειρήνη, οικογένεια, φύση)
 - Η δική τους ομαδική προσπάθεια: κάθε μαθητής συνεισφέρει μέρος του σχεδιασμού
- ✓ Ενθαρρύνετε τη διαστρωμάτωση υλικών κολάζ, την ανάμειξη σχεδίων και κοψίματος

Βήμα 3: Τίτλος & Ενότητα (Ομαδική εργασία – 5 λεπτά)

- ✓ Κάθε ομάδα δίνει στο τμήμα της τοιχογραφίας της έναν τίτλο και γράφει 1-2 προτάσεις σχετικά με το νόημα του έργου τέχνης τους και πώς δείχνει την κοινότητα και την πολιτιστική σύνδεση
- ✓ Οι ομάδες παρουσιάζουν τα κομμάτια της τοιχογραφίας τους στην τάξη, εξηγούν το νόημα πίσω από τα σύμβολά τους και πώς συνεργάστηκαν.

3

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΣ (10 λεπτά)

- **Διεξάγετε μια αναστοχαστική συζήτηση:**
 - ✓ Ποιο ήταν το καλύτερο μέρος της ομαδικής εργασίας;
 - ✓ Ποια ήταν μια πρόκληση και πώς την λύσατε μαζί;
 - ✓ Πώς συμπεριέλαβε η ομάδα σας πολιτιστικές ιδέες ή σύμβολα;
 - ✓ Πώς η τοιχογραφία μας δείχνει ενότητα και σεβασμό για διαφορετικούς πολιτισμούς;
- Συνοψίστε τα βασικά σημεία του πίνακα:
 - ✓ Τονίστε ότι αυτό που έκαναν οι μαθητές ήταν να δείξουν πώς η ομαδική εργασία και η δημιουργικότητα μπορούν να φέρουν κοντά πολιτισμούς σε ένα όμορφο έργο τέχνης.

4

ΚΡΥΩΝΟΥΝ ΚΑΙ ΤΕΛΕΙΩΝΟΥΝ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥΣ (5 λεπτά)

- **"Σιωπηλός Κύκλος Καλλιτεχνών"**
 - ✓ Οι μαθητές κάθονται σε κύκλο με την ομάδα τους.
 - ✓ Κάθε μαθητής μοιράζεται (σε μία μόνο πρόταση):

«Συνεισέφερα με...» ή «Ένωσα περήφανος για...»

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

- Παρατηρήστε τους μαθητές κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας για να αξιολογήσετε:
 - Συμμετοχή στη διαδικασία·
 - Δημιουργικότητα και έκφραση στα έργα τέχνης τους.

- Διευκολύνετε την ανατροφοδότηση:
 - ο Ενθαρρύνετε τους μαθητές να μοιραστούν μια θετική παρατήρηση σχετικά με το έργο τέχνης ενός συνομηλίκου.

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Ενθαρρύνετε τους μαθητές να εκφράσουν τις ιδέες, τις απόψεις και τη δημιουργικότητά τους.

Χρησιμοποιήστε ψηφιακά εργαλεία εάν υπάρχουν:

- ✓ Οι μαθητές μπορούν να δημιουργήσουν ψηφιακά έργα τέχνης ή παρουσιάσεις για να συνοδεύσουν τις δημιουργίες τους, εάν το επιλέξουν.

Επεκτείνετε τη δραστηριότητα:

- ✓ Οργανώστε μια συλλογική έκθεση ή ένα ομαδικό έργο για να συμβολίσετε την ενότητα και την επιβίωση.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ρουμανία – Σύμβολα Πολιτισμού & Κληρονομιάς

Σύμβολα & Αντικείμενα

- ✓ Παραδοσιακές φορεσιές (π.χ. μπλούζα, μοτίβα) – ταυτότητα, δεξιοτεχνία
- ✓ Λύκος (Δακικός Δράκος) – αρχαίο πνεύμα προστάτη, θάρρος και ανεξαρτησία
- ✓ Βουνά & δάση – φύση, μυστήριο, εθνική υπερηφάνεια
- ✓ Λαϊκά μοτίβα (γεωμετρικά, λουλουδάτα) – κοινότητα, κληρονομιά
- ✓ Εκκλησίες & ξύλινα μοναστήρια – πίστη, παράδοση

Τα χρώματα και οι έννοιές τους

- ✓ Κίτρινο – ευημερία, συγκομιδή, ήλιος
- ✓ Κόκκινο – πάθος, ζωή, αγάπη
- ✓ Μπλε – ελευθερία, ουρανός, ειρήνη

Βουλγαρία – Σύμβολα Πολιτισμού & Κληρονομιάς

Σύμβολα & Αντικείμενα

- ✓ Παραδοσιακά σπίτια (Revival style) – φιλοξενία, οικογένεια
- ✓ Τριαντάφυλλα – Η Βουλγαρία είναι ένας σημαντικός παραγωγός ροδέλαιου. ομορφιά, εθνική υπερηφάνεια
- ✓ Μαρτενίτσα (κόκκινες & λευκές κλωστές) – υγεία, άνοιξη, ανανέωση

- ✓ **Gadulka (λαϊκό όργανο)** – μουσική, γιορτή
- ✓ **Σύμβολα προβάτων και βοσκών** – αγροτική ζωή, φροντίδα, συνέχεια

Τα χρώματα και οι έννοιές τους

- ✓ Λευκό – ειρήνη, αγνότητα
- ✓ Κόκκινο – δύναμη, ζωντάνια
- ✓ Πράσινο – φύση, αναγέννηση

Τουρκία – Σύμβολα Πολιτισμού & Κληρονομιάς

Σύμβολα & Αντικείμενα

- ✓ **Θόλοι & μιναρέδες** – αρχιτεκτονική υπερηφάνεια, πίστη
- ✓ **Ημισέληνος και αστέρι** – ιστορική και πνευματική σημασία
- ✓ **Nazar (χάντρα κακού ματιού)** – προστασία, αποτροπή αρνητικότητας
- ✓ **Τροχόσπιτο και χαλιά** – εμπόριο, ταξίδι, χειροτεχνία
- ✓ **Τουλίπα ή ποτήρι τσαγιού** – φιλοξενία, καθημερινή ζωή

Τα χρώματα και οι έννοιές τους

- ✓ Λευκό – ανοιχτότητα, καθαρότητα
- ✓ Μπλε – προστασία, καλή τύχη (κακό μάτι)
- ✓ Κόκκινο – πάθος, δύναμη, εθνική υπερηφάνεια

Ελλάδα – Σύμβολα Πολιτισμού & Κληρονομιάς

Σύμβολα & Αντικείμενα

- ✓ **Άγκυρα ή θαλάσσια μοτίβα** – ναυτική ιστορία, σύνδεση με τα νησιά
- ✓ **Κλαδί ελιάς/δέντρο** – ειρήνη, σοφία, μακροζωία
- ✓ **Αμφορείς & γεωμετρικά σχέδια** – γνώση, παράδοση
- ✓ **Κουκουβάγια (σύμβολο της Αθηνάς)** – σοφία, λογική
- ✓ **Τρίαινα, θεοί & μυθολογικά πλάσματα** – κληρονομιά, φαντασία

Τα χρώματα και οι έννοιές τους

- ✓ Λευκό – διαύγεια, ειρήνη, πίστη
- ✓ Μπλε – θάλασσα, ουρανός, ελευθερία
- ✓ Χρυσός – φως, θεότητα